

Norbert Loba¹

Frontline Foundation, Warszawa, Polska

ROLA I ZADANIA PAŃSTWA W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWA STRATEGICZNEJ ENERGETYKI MORSKIEJ, W TYM PRZED WSZYSTKIM MORSKIEJ ENERGETYKI WIATROWEJ

THE ROLE AND TASKS OF THE STATE IN THE SCOPE OF STRATEGIC SECURITY OF OFFSHORE ENERGY, INCLUDING IN PARTICULAR OFFSHORE WIND ENERGY

Abstrakt: Niepodległa Polska po ponad dwóch dekadach zależności energetycznej (przede wszystkim od Federacji Rosyjskiej), stała się niemal całkowicie suwerenna w tym fundamentalnie ważnym aspekcie dla bezpieczeństwa każdego państwa i jego obywateli. Najważniejszym czynnikiem umożliwiającym osiągnięcie takiego momentu w naszej historii było podjęcie szeregu strategicznych państwowych i ekonomicznych decyzji, uznających Morze Bałtyckie za kluczowy element polskiej strategii niezależności energetycznej. W związku z powyższym niezbędne jest posiadanie przez właściwe podmioty formalnych i praktycznych kompetencji, możliwości i narzędzi tworzących system zabezpieczenia takiej infrastruktury energetycznej, zwłaszcza w czasach dynamicznie narastających zagrożeń. W niniejszej publikacji przedstawiono syntetyczny opis uwarunkowań prawnych i organizacyjnych dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa (ochrony i obrony) morskich instalacji energetycznych – tych już istniejących, jak również planowanych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki infrastruktury w obszarze morskiej energetyki wiatrowej. Szczególnie istotną kwestią podkreśloną w opracowaniu jest problem „brakującego ogniwa” w istniejącym i rozwijanym modelu bezpieczeństwa energetyki offshore, czyli konieczność

¹ loba@frontlinefoundation.eu

utworzenia i stałego zarządzania przez administrację państwową systemem prewencyjnego, aktywnego, zintegrowanego i trwałego zabezpieczenia oraz obrony morskich instalacji energetycznych.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, morska energetyka wiatrowa, infrastruktura krytyczna

Abstract: Independent Poland, after more than two decades of energy dependence (primarily on the Russian Federation) has become almost completely sovereign in this fundamentally important aspect for the security of each state and its citizens. The most important factor in achieving such a moment in our history was the adoption of a number of strategic, state and economic decisions recognizing the Baltic Sea as a key element of the Polish energy independence strategy. Therefore, it is necessary for the relevant entities to have formal and practical competences, capabilities and tools to create a system for securing such energy infrastructure, especially in times of dynamically growing threats. This publication presents a synthetic description of the legal and organizational conditions concerning the broadly understood safety (protection and defense) of offshore energy installations – those already existing as well as planned, with particular emphasis on the specificity of infrastructure in the field of offshore wind energy. A particularly important issue highlighted in the study is the problem of the "missing link" in the existing and developed offshore energy security model, i.e. the need to create and constantly manage by the state administration a system of preventive, active, integrated and permanent security and defense of offshore energy installations.

Keywords: security, offshore wind energy, critical infrastructure

Morze Bałtyckie jako kluczowy element niezależności i bezpieczeństwa energetycznego Polski

Morze Bałtyckie staje się fundamentalnie ważnym elementem bezpieczeństwa energetycznego oraz ekonomicznego Polski, ale również w wymiarze regionalnym – dla Europy Środkowo-Wschodniej. Dla naszego państwa jest bramą niezależności energetycznej – podmorskie gazociągi, stacjonarne i pływające terminale LNG, dostawy ropy naftowej czy też węgla, a w nieodległej perspektywie energia elektryczna z morskich farm wiatrowych gwarantują Polsce dywersyfikację i ciągłość dostaw nośników energii.

Ostatnie kilkanaście lat to okres szeregu strategicznych inwestycji związanych z Morzem Bałtyckim w bezpieczeństwo energetyczne naszego kraju. W Świnoujściu powstał Terminal LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, eksploatowany od 2016 r. Otwarcie gazoportu pozwoliło na odbieranie skroplonego gazu ziemnego drogą morską praktycznie z dowolnego kierunku na świecie. W latach 2018–2022 zrealizowano projekt Baltic Pipe – system gazociągów łączących Norwegię, Danię i Polskę o przepustowości 10 mld m³ rocznie, co umożliwia zaspokojenie ponad 50 proc. rocznego zapotrzebowania na gaz w kraju. W trakcie realizacji jest budowa Terminalu FSRU1 w Zatoce Gdańskiej. Pływająca infrastruktura pozwoli na odbiór dostarczanego drogą morską skroplonego gazu ziemnego (LNG), jego regazyfikację oraz wprowadzenie do Krajowego Systemu Przesyłowego. Oddanie inwestycji do użytku jest przewidziane na lata 2027–2028, a dalsze plany przewidują uruchomienie również terminalu FSRU2.

Postrzegając Morze Bałtyckie jako kluczowy element bieżącego i długoterminowego bezpieczeństwa energetycznego Polski, szczególną uwagę należy zwrócić na obszar morskiej energetyki wiatrowej, jako strategiczny kierunek naszej transformacji energetycznej, dodatkowo stanowiący poważny impuls do rozwoju gospodarczego Polski. W dokumencie „Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.” wskazano, że moc zainstalowana w morskiej energetyce wiatrowej osiągnie w 2030 r. wartość 5,9 GW, a w 2040 r. powinna osiągnąć

pułap 11 GW². W perspektywie 2030 r. morskie farmy wiatrowe (MFW) będą odpowiadać za 13 proc., a w 2040 r. za 19 proc. wytwarzanej energii elektrycznej. Pełny potencjał energetyczny polskiej części Morza Bałtyckiego jest szacowany na 33 GW, co byłoby w stanie pokryć niemal 60 proc. krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną³. Pierwsze morskie farmy wiatrowe mają rozpocząć produkcję energii w latach 2026–2027, a szacowana wartość inwestycji w morską energetykę wiatrową może wynieść nawet ponad 130 mld zł.

Zarysowana powyżej struktura istniejących lub planowanych przedsięwzięć potwierdza tezę o szczególnej, zarówno aktualnej, jak i dynamicznie rosnącej roli Morza Bałtyckiego dla systemu energetycznego Polski. Należy przyjąć, że w nieodległej przyszłości nasze niemal pełne krajowe zapotrzebowanie na ropę naftową i gaz oraz jedna piąta potrzebnej mocy energetycznej będą pozyskiwane drogą morską, z samego morza i nabrzeża morskiego.

Stan szeroko rozumianego bezpieczeństwa międzynarodowego w bezpośrednim otoczeniu Polski, przede wszystkim (ale nie tylko) ze względu na agresję Rosji na Ukrainę, radykalnie się pogarsza. Wytworzone w związku z tym napięcia pomiędzy państwami demokracji zachodnich a Rosją – także w akwenie Morza Bałtyckiego – oraz nieokreślone i być może niebezpieczne dla naszego kraju okoliczności i skutki możliwego zakończenia czy zawieszenia tego konfliktu powodują konieczność wyjątkowego, aktywnego i obliczonego na dziesięciolecie podejścia do kwestii bezpieczeństwa posiadanej oraz planowanej morskiej infrastruktury energetycznej, w tym przede wszystkim do roli i zadań państwa w tym obszarze.

Celem niniejszej publikacji jest odniesienie się do kwestii prawno-formalnych oraz funkcjonalno-organizacyjnych związanych

² *Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.*, Załącznik do uchwały nr 22/2021 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2021 r., Ministerstwo Klimatu i Środowiska, https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/strategie_plany_programy/Polityka_energetyczna_Polski/PEP2040_2021-02-02.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.).

³ *Czy bałtycki wiatr korzyści dotrze wreszcie do Polski? Inwestycji o takiej skali nie było w naszej historii!*, Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, 7 maja 2024 r., <http://psew.pl/czy-baltycki-wiatr-korzysci-dotrze-wreszcie-do-polski-inwestycji-o-takiej-skali-nie-bylo-w-naszej-historii/> (dostęp: 8 maja 2025 r.).

z bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej. Zamiar opisanie tego kompleksowego zagadnienia wynika z faktu, iż konieczne jest wzięcie pod uwagę niemal nieograniczonego katalogu ryzyk i zagrożeń dla właśnie tego typu instalacji o cechach działań asymetrycznych, paramilitarnych, hybrydowych, terrorystycznych ze strony konkretnych państw lub podmiotów/organizacji pozapaństwowych, postrzegających Polskę jako wroga lub przeciwnika. Istnieje jednak kilka dodatkowych parametrów, które należy wziąć pod uwagę:

- wieloaspektowość środowiska morskiego (kwestie militarne, komunikacyjne, ekonomiczne – np. rybołówstwo);
- ulokowanie infrastruktury na wielkich przestrzeniach (pojedyncza morska farma wiatrowa to obszar ponad 100 km²) oraz jej oddalenie od 23 km do 37 km od lądu;
- ulokowanie infrastruktury w trzech domenach (podmorskiej, namorskiej/powierzchniowej i nadmorskiej/powietrznej);
- różny model właścicielski i zarządczy już prowadzonych i planowanych inwestycji (spółki Skarbu Państwa, spółki Skarbu Państwa realizujące projekty w trybie joint venture, inwestycje realizowane i planowane przez spółki prywatne – krajowe i zagraniczne);
- długoterminowa perspektywa żywotności technologicznej/biznesowej tego typu infrastruktury liczona na 25–30 lat.

Powyższe czynniki pozwalają wysnuć tezę, że infrastruktura morskiej energetyki wiatrowej jest niezwykle trudnym i skomplikowanym zagadnieniem pod kątem zaplanowania (wdrożenia i zarządzania) kompleksowego i efektywnego modelu jej zabezpieczenia (ochrony i obrony), wymagającym właściwego zaangażowania sił i środków państwa – prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Większość końcowych ocen czy konkluzji w tym opracowaniu dotyczyć będzie strategicznej infrastruktury energetycznej na Morzu Bałtyckim jako całości (nie tylko energetyki wiatrowej). Należy także zaznaczyć, iż w prezentowanym materiale świadomie pominięty zostanie fundamentalnie ważny, ale z pewnością wymagający dedykowanego opracowania aspekt cyberbezpieczeństwa takiej infrastruktury.

Dla potrzeb określenia i odniesienia się do istniejących, a co istotniejsze nieistniejących lub niewystarczających parametrów formalnych, funkcjonalnych i organizacyjnych, określonych przez krajowe uwarunkowania prawne, a dotyczących problematyki bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej, zasadnym wydaje się przyjęcie założenia, że obejmuje ono trzy poniżej wskazane obszary:

- uprawnienia, obowiązki i zadania przypisane do właściciela/zarządcy infrastruktury energetycznej – realizowane w zdecydowanej części samodzielnie (ochrona);
- uprawnienia, obowiązki i zadania przypisane do właściciela/zarządcy infrastruktury energetycznej oraz uprawnienia, obowiązki i zadania przypisane do administracji państwowej – realizowane w stałym współdziałaniu (ochrona i obrona);
- uprawnienia, obowiązki i zadania pozostające w wyłącznej domenie administracji państwowej (obrona).

Istniejące rozwiązania prawne i organizacyjne związane z bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej

Podejmując próbę omówienia i oceny zagadnienia bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej, należy zarysować istniejący obecnie w Polsce status regulacji prawnych, na podstawie których tego typu przedsięwzięcia mogą być planowane i realizowane.

Podstawowym dokumentem w przedmiotowym zakresie, m.in. dającym władzom państwa pełne podstawy do koniecznych decyzji i działań, jest Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej i administracji morskiej. Z zapisów tej ustawy wynika, że morskie farmy wiatrowe będą zlokalizowane w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (w strefie przyległej). Ten obszar morski precyzyjnie określono we wskazanej ustawie oraz w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r. (zwanej konwencją z Montego Bay). W strefie przyległej każde państwo ma prawo do zapobiegania naruszaniu przepisów celnych, sanitarnych, skarbowych, dotyczących nielegalnej imigracji oraz ścigania,

zatrzymywania i karania sprawców naruszeń tychże przepisów. Powstaje zatem kluczowy dla tematu niniejszego opracowania wniosek wskazujący, że Polska posiada wyłączną jurysdykcję nad morskimi farmami wiatrowymi na polskich obszarach morskich, łącznie z jurysdykcją w zakresie wydawania ustaw i innych przepisów prawnych w sprawach celnych, skarbowych, sanitarnych i imigracyjnych, a także w sprawach bezpieczeństwa. Przepisy dotyczące tego typu obiektów, obowiązujące aktualnie i w przyszłości, są i będą przepisami prawa wyłącznie polskiego.

Kolejnym istotnym aktem prawnym w związku z zagadnieniem bezpieczeństwa morskich farm wiatrowych jest Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim, do której wprowadzono cały rozdział zatytułowany „Bezpieczeństwo eksploatacji morskich farm wiatrowych”. Przepisy tej ustawy nakładają na właścicieli/operatorów morskich farm wiatrowych wymagania i obowiązki w obszarach budowy obiektów i instalacji hydrotechnicznych w zgodności z uzyskanymi pozwoleniami, zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi oraz bezpieczeństwa osób zaangażowanych w budowę, eksploatację i likwidację instalacji morskiej, a także (przede wszystkim) zagwarantowanie funkcjonowania systemów łączności dla bezpieczeństwa morskiego (m.in. Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa), ochrony granicy państwowej (Straż Graniczna) i obronności państwa (Siły Zbrojne RP). Kluczową procedurą wynikającą z tych regulacji jest konieczność przygotowania przez inwestora ekspertyzy technicznej w zakresie: oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz na system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP; a w odniesieniu do systemu ochrony granicy państwowej na morzu – ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej. Takie ekspertyzy wymagają zatwierdzenia odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw wewnętrznych przed złożeniem wniosku o pozwolenie

na budowę dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń. W ustawie zawarto również zapisy określające wymogi wobec inwestorów (opisane w decyzjach administracyjnych dotyczących pozwolenia na wznoszenie i wykorzystanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich) w zakresie konieczności „zainstalowania radarów obserwacji sytuacji nawodnej oraz głowic optoelektronicznych na elektrowniach wytypowanych w czasie realizacji projektu”.

Praktyczne aspekty funkcjonowania morskich farm wiatrowych uregulowane zostały natomiast w Ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych. Regulacje w niej zawarte doprecyzowują wymagania techniczne, które wynikają z powyżej wymienionych ekspertyz technicznych oraz opisują m.in. zasady i warunki przygotowania oraz realizacji inwestycji w zakresie budowy morskich farm wiatrowych, a także wymagania w zakresie ich budowy, eksploatacji i likwidacji. Istotny zakres bezpieczeństwa funkcjonowania morskiej farmy wiatrowej (jej kluczowych komponentów) został wskazany w art. 83 tej ustawy, a szczegółowe rygory tego dotyczące zostały opisane w Rozporządzeniu ministra klimatu i środowiska z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla elementów zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz dla elementów stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu.

Istotne prawne zapisy, które odnoszą się wprost do bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej, wynikają również z Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia. Określono w niej kategorię (ważnych dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych istotnych interesów państwa) obszarów, obiektów, urządzeń i transportów podlegających obowiązkowej ochronie (ze strony właściciela), która ma być realizowana poprzez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne lub odpowiednie zabezpieczenie techniczne. Ustawa wskazuje również podmioty zobowiązane do sporządzania wykazów tych instalacji. Na podmioty zarządzające instalacjami nakłada zaś obowiązki

tworzenia planów ich ochrony i uzgadniania tego na właściwym poziomie administracji lokalnej (policji).

Po wybuchu wojny w Ukrainie zagrożenia zewnątrz dla polskiej morskiej infrastruktury energetycznej zaczęły radykalnie narastać. Z tego względu szczególnie istotne, że na poziomie państwowym wprowadzono rozwiązania prawne i praktyczne powierzające zadania (kompetencje) Siłom Zbrojnym RP w zakresie obrony takich instalacji.

W Ustawie z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie żeglugi i portów morskich oraz niektórych innych ustaw wskazano, że w celu zapobieżenia, ograniczenia lub usunięcia poważnego i bezpośredniego niebezpieczeństwa (powstałego na skutek użycia statku lub obiektu pływającego jako środka ataku o charakterze terrorystycznym bądź powstałego na skutek działania obcych okrętów wojennych lub obcych wojskowych obiektów pływających), grożącego wykorzystywaniem w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznym wyspom, wszelkiego rodzaju konstrukcjom i urządzeniom przeznaczonym do rozpoznawania lub eksploatacji zasobów, jak również innym przedsięwzięciom w zakresie gospodarczego badania i eksploatacji wyłącznej strefy ekonomicznej (w szczególności w celach energetycznych), w tym morskim farmom wiatrowym oraz podmorskim sieciom elektroenergetycznym i światłowodowym lub rurociągom, a także związanej z nimi infrastrukturze, w przypadku gdy siły i środki policji oraz Straży Granicznej są niewystarczające lub mogą okazać się niewystarczające, Minister Obrony Narodowej może podjąć decyzję o zastosowaniu przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej na polskich obszarach morskich niezbędnych środków do zatopienia tego okrętu lub obiektu pływającego włącznie. Takie działania mogą być prowadzone we współdziałaniu i koordynacji ze Strażą Graniczną (stosowne przepisy wprowadzono także do ustawy o Straży Granicznej) lub wyłącznie przez Siły Zbrojne RP.

Przedstawiony powyżej opis rozwiązań prawnych związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej (i innej) ma oczywiście charakter syntetyczny, a katalog przepisów jest większy. Oczywiście i zasadniczym walorem tego

katalogu przepisów prawa jest fakt, że trwale funkcjonują one w polskim obrocie prawnym i tworzą kluczowe elementy systemu formalno-funkcjonalnego, koniecznego do stworzenia kompleksowego modelu bezpieczeństwa strategicznej energetyki morskiej (w tym wiatrowej). Jednocześnie jest to system/model niekompletny i wymagający pilnych, konsekwentnych i skoordynowanych działań państwa w przedmiotowym obszarze.

Przygotowywane rozwiązania prawne i organizacyjne związane z bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej

Należy podkreślić, że przedmiotem niniejszego opracowania nie jest dokonanie pełnej analizy formalnych uwarunkowań dotyczących modelu ochrony infrastruktury krytycznej w Polsce, ale – poprzez wskazanie i ocenienie podstawowych uwarunkowań prawnych – odniesienie się do kwestii deficytów oraz opóźnień, a w rezultacie poważnego ryzyka generowania problemów prawnych i funkcjonalnych w tym obszarze.

Krajowy system ochrony infrastruktury krytycznej jest zagadnieniem niezwykle istotnym i bezpośrednio związanym z bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej. Ochrona infrastruktury krytycznej polega na podjęciu wszelkich kroków zmierzających do zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działań i integralności infrastruktury krytycznej, aby zapobiec zagrożeniom, ryzykom lub słabym punktom, ograniczyć i neutralizować ich skutki oraz szybko odtworzyć tę infrastrukturę na wypadek awarii, ataków oraz innych zdarzeń zakłócających jej prawidłowe funkcjonowanie.

Obowiązujący w Polsce model ochrony takiej infrastruktury jest oparty o kompleksowy zespół przepisów prawa – Ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, w której to określono tryb uznania danej infrastruktury za krytyczną, katalog takich podmiotów, obiektów i instalacji oraz obowiązki uczestników tego systemu – administrację państwową oraz właścicieli określonej/

wytypowanej infrastruktury. Kluczowym elementem (dokumentem) tych ustawowych regulacji jest Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej wraz z niejawnym załącznikiem – zestawieniem chronionych w tym trybie obiektów i instalacji. Za organizację i zarządzanie systemem ochrony infrastruktury krytycznej odpowiada natomiast Rządowe Centrum Bezpieczeństwa.

Prawne regulacje wskazanej powyżej ustawy mają bezpośredni wpływ na inne liczne akty prawa w naszym kraju, co powoduje konieczność wprowadzania do nich szeregu zapisów dotyczących systemu ochrony infrastruktury krytycznej. Wymienić należy m.in. Ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych. Zgodnie z jej zapisami właściciele obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury krytycznej współpracują z organami, służbami i instytucjami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa (przede wszystkim Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego) i zarządzania kryzysowego przy realizacji działań antyterrorystycznych. Obowiązkiem zarządców obiektów danej infrastruktury jest m.in. niezwłoczne przekazanie Szefowi ABW informacji na temat zagrożeń o charakterze terrorystycznym. W myśl przepisów tejże ustawy w przypadku zarządzenia co najmniej drugiego stopnia alarmowego (BRAVO), czyli sytuacji zaistnienia zwiększonego i przewidywalnego zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym bez zidentyfikowanego konkretnego celu ataku, nałożony zostaje na policję obowiązek sprawdzenia zabezpieczeń obiektów infrastruktury krytycznej, a w odniesieniu do wybranych z nich, przy uwzględnieniu rodzaju zagrożenia, umożliwia Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych wydanie policji zalecenia szczególnego ich zabezpieczenia.

W świetle obowiązujących w naszym kraju przepisów należy przyjąć założenie, że każda morska farma wiatrowa lub jej określone komponenty, łącznie z urządzeniami do wyprowadzenia mocy, spełni kryteria dla obiektów, instalacji i usług wchodzących w skład systemu zaopatrzenia w energię elektryczną i zostanie uznana jako kluczowa dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służąca do zapewnienia sprawnego funkcjonowania organów administracji

publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. W związku z tym formalnie będą one elementami systemu infrastruktury krytycznej (m.in. zostaną ujęte w Narodowym Programie Ochrony Infrastruktury Krytycznej, przyjmowanym przez Radę Ministrów). Inwestorzy za to staną się operatorami infrastruktury krytycznej i ciążać na nich będzie obowiązek zapewnienia jej należytej ochrony. Realizowany jest on w szczególności poprzez przygotowanie i wdrażanie (adekwatnie do przewidywanych zagrożeń) planów ochrony infrastruktury krytycznej oraz utrzymywanie własnych systemów rezerwowych, które zapewniają bezpieczeństwo i podtrzymują funkcjonowanie tej infrastruktury do czasu jej pełnego odtworzenia w przypadku uszkodzenia. Czas na przygotowanie i wdrożenie koniecznych rozwiązań formalnych i praktycznych przepisy określają na 9 miesięcy.

W tym momencie należy jednak zwrócić uwagę na istotny problem związany z obecnie istniejącymi rozwiązaniami prawnymi i praktycznymi w zakresie kompleksowego systemu ochrony infrastruktury krytycznej. Uprawniona jest bowiem konstatacja, iż aktualna strona formalna i ich funkcjonalność *de facto* nie przewidują powstania i codziennego (długoterminowego) użytkowania krytycznych dla bezpieczeństwa państwa obiektów i instalacji (energetycznych) poza terytorium lądowym, ulokowanych w domenie morskiej. Dodatkowymi trudnymi czynnikami są ich rozległość oraz ulokowanie w znacznej odległości od terytorium lądowego i portów naszego kraju, a przede wszystkim konieczność uwzględnienia katalogu nowych i wyjątkowo trudnych do mitygacji ryzyk i zagrożeń dla takiej infrastruktury.

Obecna sytuacja prawno-formalna, a co za tym idzie funkcjonalno-organizacyjna w obszarze ochrony infrastruktury krytycznej z perspektywy bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej wytwarza szereg poważnych niejasności i niespójności, nie pozwala budować właściwych algorytmów działania, a w rezultacie wywołuje negatywny wpływ na prowadzone aktualnie inwestycje zarówno po stronie właścicielsko-inwestycyjnej (planowania i realizowania projektu), jak i po stronie administracji państwowej, nieposiadającej

właściwych i adekwatnych narzędzi do zarządzania systemem ochrony infrastruktury krytycznej w tym obszarze.

Co pozytywne, po co najmniej wielomiesięcznych opóźnieniach zostały podjęte działania mające zmienić obecny katalog rozwiązań prawnych i organizacyjnych dotyczących systemu ochrony infrastruktury krytycznej. Jest on bowiem niewystarczający i nieadekwatny nie tylko ze względu na wyzwania dotyczące morskiej energetyki strategicznej, w tym wiatrowej.

W lipcu 2024 r. został upubliczniony Projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw, przygotowany przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa. Uzasadniając powstanie projektu oraz zasadność wprowadzenia nowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych w przedmiotowej materii, wskazano przede wszystkim konieczność wdrożenia do naszego prawodawstwa koncepcji wynikających z nowych regulacji unijnych, tj. rozwiązań zapewniających podstawy zarządzania ryzykiem z uwzględnieniem postanowień Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych (uchylającej dyrektywę Rady 2008/114/WE), zwanej „dyrektywą CER”. Jednocześnie niepokojący jest fakt, iż Polska – podobnie jak 23 inne państwa członkowskie UE – nie zdołała wdrożyć przepisów tej dyrektywy w wyznaczonym terminie, czyli do 17 października 2024 r. Niemniej jednak w tym projekcie po raz pierwszy (w opisywanym kontekście) pojawiły się regulacje odnoszące się do faktu istnienia, teraz i w przyszłości, morskiej infrastruktury energetycznej (w tym wiatrowej).

Podczas przygotowań projektu ustawy przyjęto, że wdrożenie rozwiązań zawartych w dyrektywie CER wymaga wprowadzenia definicji dwóch kluczowych pojęć: usługi kluczowej (mającej decydujące znaczenie dla utrzymania niezbędnych funkcji społecznych, niezbędnej działalności gospodarczej, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub środowiska; świadczonej w sektorze lub podsektorze wymienionym w załączniku do ustawy) oraz podmiotu krytycznego

(jego zadań i obowiązków). Definiując podmiot krytyczny, określono, że jest to operator infrastruktury krytycznej ujęty w wykazie podmiotów krytycznych, realizujący usługę kluczową, prowadzący działalność w sektorze lub podsektorze wymienionym w załączniku do ustawy i prowadzący działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w Ustawie z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Projekt zakłada nie tylko utrzymanie dotychczasowego poziomu ochrony infrastruktury krytycznej, lecz także rozszerzenie jej o ochronę także „potencjalnej infrastruktury krytycznej”. Doprecyzowano w tym celu obowiązki operatorów infrastruktury krytycznej w zakresie jej ochrony. Wdrażanie rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej będzie realizowane na podstawie tzw. minimalnych standardów – określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa fizycznego, technicznego, osobowego, teleinformatycznego, prawnego, ciągłości działania oraz lokalizacji i charakterystyki infrastruktury krytycznej.

Analiza proponowanych zmian w omawianych przepisach prowadzi do wniosku, że wprowadzenie do krajowego obrotu prawnego *de facto* nowej ustawy o zarządzaniu kryzysowym w zdecydowany sposób wpłynie na systemową reorganizację systemu ochrony infrastruktury krytycznej (spowoduje to m.in. zmiany w co najmniej 10 innych ustawach związanych z tym obszarem). Widoczne stanie się podniesienie rygorów, obowiązków i uprawnień zarówno po stronie administracji państwowej zarządzającej tym systemem, jak i po stronie właścicieli/zarządców obiektów i instalacji istotnych (kluczowych) dla bezpieczeństwa państwa i obywateli.

Z perspektywy wyzwań dotyczących bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej jest to swojego rodzaju przełom w związku z pojawieniem się definicyjne i funkcjonalnie zapisów, które potwierdzają fakt jednoznacznego uznania takich instalacji (lub jej najważniejszych komponentów) za infrastrukturę krytyczną (podmiot krytyczny) oraz stworzeniem katalogu czytelnie określonych zadań

i obowiązków w opisywanym zakresie wraz ze wskazaniem prawnych i praktycznych narzędzi niezbędnych do ich wypełnienia. Istotne dla specyfiki i wieloletniego procesu projektowania, rozwijania i realizacji tego typu inwestycji jest wprowadzenie rozwiązań w zakresie potencjalnej infrastruktury krytycznej. Zastosowanie przez administrację państwową takiej formuły z jednej strony relatywnie i adekwatnie szybko spowoduje konieczność wdrożenia stosownych działań przez inwestora, co wytworzy istotny i trwały element właściwej kultury organizacyjnej w obszarze bezpieczeństwa inwestycji, a z drugiej strony zapewni naszemu państwu realny wpływ na poziom zabezpieczenia kluczowych oraz sensytywnych projektów i inwestycji. Oczywiście nowo projektowane przepisy będą wymagały właściwego, praktycznego wdrożenia ich w życie. Z pewnością pojawią się sytuacje wymagające obustronnej nauki tego nowego modelu, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę specyfikę inwestycji w morską energetykę wiatrową: różne modele właścicielskie i biznesowe, często oparte o formułę joint venture czy też funkcjonowanie zarówno w przestrzeni cywilnej, jak i militarnej. Zakładając właściwe współdziałanie państwa i biznesu, można jednak stwierdzić, że przygotowywany nowy model ochrony infrastruktury krytycznej będzie stanowił kluczowy element kompleksowego systemu bezpieczeństwa morskiej infrastruktury energetycznej, także wiatrowej.

Brakujące rozwiązania prawne i organizacyjne związane z bezpieczeństwem morskiej energetyki wiatrowej

Przedstawione powyżej rozwiązania prawne (i organizacyjno-praktyczne) dotyczące kompleksowo rozumianego bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej zarówno w obszarze zadań i kompetencji leżących po stronie właścicieli/zarządców takich instalacji, jak i obowiązków i uprawnień administracji państwowej (przede wszystkim w zakresie funkcjonowania modelu infrastruktury krytycznej) są niezwykle istotne i niezbędne, ale nie rozwiązują one całego problemu związanego z koniecznością stworzenia pełnego/optimalnego

modelu bezpieczeństwa morskich instalacji energetycznych (także wiatrowych).

Opisane w publikacji przepisy mają charakter uprawnień i zadań o charakterze ochronnym (nie obronnym), cechują się przede wszystkim prawnymi i funkcjonalnymi pasywnymi (biernymi) możliwościami działania i reakcji właściciela/operatora oraz administracji państwowej. Wyjątek stanowią wyżej wspomniane przypisane Siłom Zbrojnym RP uprawnienia do „twardej” reakcji w przypadku ataku o charakterze terrorystycznym bądź powstałego na skutek działania obcych okrętów wojennych lub obcych wojskowych obiektów pływających, czyli sytuacji już ekstremalnych. Istniejące regulacje prawne w znaczącej większości tworzą system nakierowany na mitygację i reakcję w stosunku do zagrożeń zazwyczaj wynikających z codziennego (technologicznego) użytkowania morskich instalacji energetycznych (w tym docelowo zbudowanych morskich farm wiatrowych). Co bardzo istotne, te regulacje nie dają wystarczających i skutecznych narzędzi do prewencji oraz obrony tej infrastruktury przed zagrożeniem wrogą ingerencją z zewnątrz.

Agresja Rosji na Ukrainę wywołała szereg poważnych implikacji związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym, w tym również dla akwenu Morza Bałtyckiego. Rosja rozbudowuje swój potencjał wojskowy w tym regionie (m.in. ze względu na wstąpienie Finlandii i Szwecji do Paktu Północnoatlantyckiego) i intensyfikuje działania hybrydowe na tym obszarze. Dochodzi do coraz częstszych naruszeń i uszkodzeń infrastruktury krytycznej (energetycznej i telekomunikacyjnej) na Bałtyku, co potwierdza pilną konieczność jej lepszego zabezpieczenia i obrony.

W świetle tych faktów należy postawić zasadnicze pytanie – czy Polska jest właściwie przygotowana (prawnie, organizacyjnie, finansowo, narzędziowo) do realizacji zadania stałego zabezpieczenia i obrony morskiej infrastruktury energetycznej (w tym wiatrowej), zwłaszcza w dobie tak realnych zagrożeń oraz niepewności co do kształtu sytuacji międzynarodowej i poziomu bezpieczeństwa regionalnego w sytuacji po zakończeniu lub zawieszeniu konfliktu na Ukrainie. Niestety, jak dotąd w Polsce nie powstał całościowy

i skoordynowany system dedykowany do prewencyjnego i aktywnego zabezpieczenia oraz obrony morskiej infrastruktury energetycznej, w tym wiatrowej (w nieodległej przyszłości), zwłaszcza z uwzględnieniem jej trudnej specyfiki lokalizacyjnej i technologicznej.

Ten niepokojący stan rzeczy jest od kilku już lat przedmiotem szeregu ocen, opinii, analiz i rekomendacji płynących ze środowisk eksperckich (zajmujących się bezpieczeństwem energetycznym państwa), zarówno osób wywodzących się ze środowiska sił zbrojnych, jak i cywilnego – branżowego (z racji na konieczność współdziałania w tym obszarze) oraz administracji państwowej odpowiedzialnej za bezpieczeństwo państwa.

Dowodem takich konkluzji oraz wyrazem troski o właściwy poziom bezpieczeństwa morskich farm wiatrowych są m.in. zapisy zawarte w dokumencie przygotowanym przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, który to Prezydent RP przekazał w lipcu 2024 r. Radzie Ministrów w celu uruchomienia prac nad projektem nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego. W dokumencie Rekomendacje do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje się m.in., aby „wzmocnić ochronę i niezawodność systemu wytwarzania i dostaw energii elektrycznej oraz ciepła w celu zapewnienia stabilnego działania krajowych systemów ciepłownictwa i elektroenergetycznego” oraz, że „trzeba zapewnić skuteczną obronę i ochronę wszystkim ogniowom łańcucha wytwarzania, transportu i magazynowania nośników energii (gaz ziemny, ropa naftowa, produkty ropopochodne, energia elektryczna) na terytorium państwa, wyłącznej strefy ekonomicznej oraz wód międzynarodowych”. W kontekście opisywanego zagadnienia istotne są zapisy rekomendacji mówiące, iż należy „zorganizować skuteczny system ochrony morskiej infrastruktury krytycznej”, a „dotyczy to obiektów liniowych, w tym ropo – i gazociągów, światłowodów, kabli energetycznych oraz infrastruktury nawodnej, na przykład platform wiertniczych i farm wiatrowych”⁴.

⁴ Cytowane fragmenty za: Rekomendacje do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 4 lipca 2024 r., s. 53 i 56, https://www.prezydent.pl/storage/file/core_files/2024/7/4/7fa9f08052b51758d6ed4e9a11a9d32d/REKOMENDACJE%20SBNRP%204%20lipca%202024.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.)

Obecnie istnieją pojedyncze rozwiązania i działania (prawne i organizacyjne), które są związane z aktywnym zabezpieczeniem i ewentualną obroną morskiej infrastruktury energetycznej. Dotyczą one m.in. ochrony inwestycji spółki GAZ-SYSTEM – terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz Gazociągu Bałtyckiego (Baltic Pipe) wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przypadku dokonano zmiany Ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie żeglugi i portów morskich oraz niektórych innych ustaw i wprowadzono zadanie określone jako „współdziałanie z innymi organami i służbami w zakresie rozpoznawania zagrożeń dla bezpieczeństwa terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu i przeciwdziałania tym zagrożeniom”. Ponadto ustawowo podjęto decyzję o wybudowaniu na terenie portu morskiego w Świnoujściu zaplecza administracyjno-technicznego dla Morskiego Oddziału Straży Granicznej wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi, w tym odrębnego nabrzeża dla postoju pływających jednostek SG.

Dodatkowo w 2021 r. GAZ-SYSTEM zawarł 5-letni kontrakt z duńską firmą GateHouse Maritime na monitorowanie aktywności wzdłuż Gazociągu Bałtyckiego pod kątem określania poziomu zagrożeń w bezpośrednim otoczeniu instalacji.

Ponad 2 lata temu Marynarka Wojenna RP rozpoczęła operację „Zatoka”, w ramach której podejmuje działania dotyczące monitorowania i ochrony infrastruktury krytycznej znajdującej się w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej na Morzu Bałtyckim. Operacja jest prowadzona z myślą o przeciwdziałaniu potencjalnym incydentom i wykrywaniu podejrzanych działań w rejonach, w których zlokalizowane są newralgiczne elementy infrastruktury krytycznej.

W związku ze zmianą poziomu bezpieczeństwa w regionie Morza Bałtyckiego oraz ze względu na strategiczne znaczenie morskiej infrastruktury krytycznej (także rozwój morskiej energetyki wiatrowej) zostały również podjęte działania o charakterze międzynarodowym.

W maju 2024 r. w strukturach Sojuszu Północnoatlantyckiego oficjalnie otworzono Morskie Centrum Ochrony Podwodnej Infrastruktury Krytycznej (*NATO Maritime Centre for Security of Critical Undersea Infrastructure*), uruchomiono dodatkowe loty obserwacyjne i rozpoznawcze oraz wzmocniono obecność na wodach Bałtyku. W styczniu 2025 r., po spotkaniu przedstawicieli regionu z sekretarzem generalnym Sojuszu, NATO zainicjowało misję Bałtycka Warta (Baltic Sentry) w celu monitorowania tego akwenu i wzmożonej ochrony podmorskich instalacji oraz kluczowych szlaków żeglugowych w rejonie. W ramach tej misji możliwe ma być szybkie reagowanie na podejrzone działania statków i załóg oraz współpraca wywiadowcza i koordynacja informacji w nowym centrum koordynacyjnym, które powstało w Rostocku.

W pełni uznając znaczenie wymienionych najważniejszych decyzji, działań i inicjatyw w obszarze podniesienia poziomu bezpieczeństwa (obrony) morskiej infrastruktury energetycznej (docelowo także wiatrowej) na Morzu Bałtyckim, zarówno w aspekcie dotychczasowych przedsięwzięć krajowych, jak i inicjatyw międzypaństwowych należy podkreślić, że rozwiązaniem koniecznym i optymalnym powinno być jednak zaplanowanie, utworzenie i efektywne zarządzanie własnym, państwowym systemem (prawno-organizacyjnym) dedykowanym bezpieczeństwu morskiej infrastruktury energetycznej (w tym wiatrowej), opartym o aktywne/ofensywne możliwości działania w zakresie prewencji, mitygacji i reakcji na szeroki katalog zagrożeń (aktualnych i perspektywicznych).

Obecnie funkcjonujące rozwiązania i działania w zakresie zabezpieczenia (i możliwości reakcji na zagrożenia) infrastruktury na Bałtyku mają charakter:

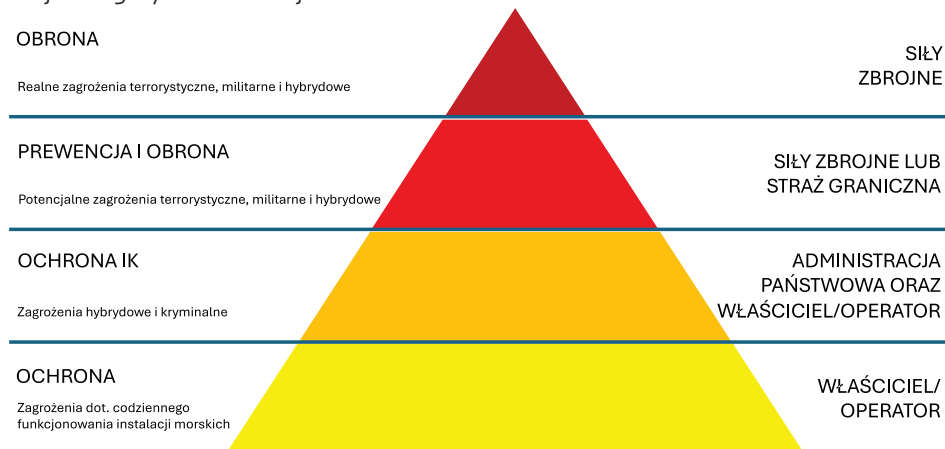
- punktowy (decyzje i działania biznesowe i państwowe wobec instalacji spółki GAS-SYSTEM);
- częściowo doraźny (np. misja Bałtycka Warta ma trwać 90 dni z możliwością przedłużenia);
- hybrydowy/patchworkowy prawnie i funkcjonalnie w zakresie rozproszenia odpowiedzialności i decyzyjności.

Dostrzegalna w ostatnim czasie staje się również tendencja do umiędzynarodowiania kwestii zapewnienia bezpieczeństwa strategicznej infrastruktury morskiej. Działania oparte na współpracy w ramach struktur NATO lub o inne lokalne inicjatywy międzynarodowe są niezwykle ważne i mają znaczący potencjał, ale powinny one być istotnym komponentem uzupełniającym własny, krajowy model zabezpieczenia polskich interesów ekonomicznych na Bałtyku, a nie docelowym sposobem na rozwiązanie problemów w omawianej kwestii. Oczywiście wydaje się, że poważne państwo nie powierza swojego bezpieczeństwa wyłącznie strukturom międzynarodowym. Nie gwarantuje to bowiem właściwego wpływu na strategię, decyzje i realizację zadań zgodnie z naszymi suwerennymi potrzebami.

Obecnie mamy do czynienia z niepełnym, fragmentarycznym zestawem uprawnień i działań w zakresie zabezpieczania (teraz i w przyszłości) morskiej infrastruktury energetycznej, w tym energetyki wiatrowej. Nie jest to oparte na spójnym i skoordynowanym, stałym i długoterminowym modelu, który bazowałby na właściwej legislacji i innych regulacjach prawnych, formalnym przypisaniu właściwym podmiotom realnych zadań i kompetencji, określeniu reguł trwałej współpracy z właścicielami i zarządcami takich instalacji energetycznych oraz współdziałaniu z częścią administracji państwowej odpowiedzialnej m.in. za system ochrony infrastruktury krytycznej w naszym kraju.

Poniżej zamieszczono poglądową grafikę, przedstawiającą w syntetyczny sposób pełne i docelowe zadania oraz kompetencje w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej.

Rys. 1. Schemat podziału zadań i kompetencji dotyczących bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej.

Źródło: oprac. własne.

Konieczne dalsze decyzje i działania państwa w zakresie bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej

Obecnie istniejące w Polsce prawne i praktyczne rozwiązania dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa morskiej energetyki wiatrowej zasadnie oparte są na trzech filarach: zadaniach i uprawnieniach realizowanych przez właściciela/zarządcę takich instalacji; zadaniach i uprawnieniach realizowanych przez administrację państwową we współdziałaniu z właścicielem/zarządcą (m.in. system ochrony infrastruktury krytycznej) oraz zadaniach i uprawnieniach realizowanych przez administrację państwową – aktywne zabezpieczenie i obrona tych instalacji (na dzisiaj istniejący ważny, ale wąski i „ostateczny” zakres jest przypisany Siłom Zbrojnym RP). Należy także przyjąć, że kluczowym „brakującym ogniwem” jest komponent – system prawno-organizacyjny prewencyjnego i aktywnego zabezpieczenia przez państwo infrastruktury morskiej energetyki wiatrowej (ze względu na jej skomplikowaną specyfikę w tym obszarze) z założeniem, że stworzone rozwiązania będą wyczerpywały konieczność

dla wszystkich naszych (istniejących i planowanych) morskich instalacji energetycznych.

W relacji do narastających ryzyk i zagrożeń wynikających z pogarszającego się poziomu bezpieczeństwa regionalnego konieczne jest pilne podjęcie strategicznej decyzji na poziomie władzy wykonawczej w zakresie jednoznacznego uznania, że państwo polskie bierze pełną i stałą odpowiedzialność za skuteczne (prewencyjne i aktywne) zabezpieczenie morskiej infrastruktury energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki morskiej energetyki wiatrowej.

Konsekwencją i elementem takiej decyzji powinno być przede wszystkim jasne określenie podmiotu, który będzie prawnie i praktycznie odpowiadał za takie zadanie (Siły Zbrojne, Marynarka Wojenna, Straż Graniczna lub nowo utworzona instytucja/formacja). Następnie wskazany podmiot powinien w pilnym, projektowym trybie stworzyć, koordynować i nadzorować formułę efektywnej pracy nad przygotowaniem właściwych rozwiązań legislacyjnych, organizacyjnych (np. zaplanowanie powołania centrum zarządzania bezpieczeństwem morskiej infrastruktury energetycznej), finansowych i narzędziowych. Takie działania powinny być pogłębione o współpracę z przedstawicielami środowisk eksperckich, zarówno po stronie administracji publicznej, jak i branżowej/biznesowej – przede wszystkim właścicieli istniejącej, realizowanej i planowanej infrastruktury. Przy tworzeniu takiego kompleksowego systemu powinno się również uwzględnić konieczność włączenia do niego (w niezbędnym zakresie) kompetencji i zadań dotyczących obszaru cyberbezpieczeństwa oraz obowiązków i uprawnień związanych z powstającym *de facto* nowym modelem ochrony infrastruktury krytycznej. Istotnym elementem takiego systemu musi także być uwzględnienie i opisanie właściwych algorytmów współdziałania w ramach współpracy międzynarodowej (działania w ramach NATO lub innych formułach regionalnych).

Biorąc pod uwagę istotę i złożoność przedstawianego zagadnienia, należałoby rozważyć stworzenie systemowych i odpowiednich rangą pełnych założeń w tym obszarze poprzez przyjęcie krajowej strategii/koncepcji bezpieczeństwa morskiej infrastruktury energetycznej,

w której państwo (rząd) zobowiązywałoby się do rozwijania odpornego i zrównoważonego modelu gospodarki morskiej (energetycznej), zdolnego do zarządzania ryzykiem i pełnego reagowania na ingerencję i wrogie zachowania we wszystkich formach. W takiej państwowej strategii określone zostałyby m.in. również: właściwe cele i zakresy potrzebnych działań; metody i formy prawne, organizacja i finansowanie; katalog zagadnień wymagający standaryzacji; zakresy koniecznych nowych/dodatkowych zadań dla inwestorów; tryb dokonywania okresowej ewaluacji wprowadzonego systemu w zależności od zmieniających się realiów ekonomicznych oraz geopolitycznych.

Bezpieczeństwo i niezależność energetyczna Polski, a tym samym zdolność naszej gospodarki do właściwego funkcjonowania są już dzisiaj i będą w przyszłości coraz mocniej powiązane z Morzem Bałtyckim. Należy podkreślić, że perspektywa naszej zależności od potencjału i realnego znaczenia tego akwenu dla stabilnej gospodarczej egzystencji naszego kraju będzie liczona w dekadach. Gotowość i zdolność państwa do pełnego zagwarantowania i zabezpieczenia swoich narodowych interesów na Bałtyku jest zatem po prostu dziejącą koniecznością.

Piśmiennictwo

- Chyła T., *Ochrona infrastruktury energetycznej w aspekcie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na obszarach morskich RP*, Security Ops, 2 stycznia 2023 r., <https://security-ops.pl/bezpieczenstwo-i-ochrona/ochrona-infrastruktury-energetycznej-w-aspekcie-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-na-obszarach-morskich-rp/> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Czy bałtycki wiatr korzyści dotrze wreszcie do Polski? Inwestycji o takiej skali nie było w naszej historii!*, Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, 7 maja 2024 r., <http://psew.pl/czy-baltycki-wiatr-korzysci-dotrze-wreszcie-do-polski-inwestycji-o-takiej-skali-nie-bylo-w-naszej-historii/> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Dyrektywa CER: nowe wyzwania dla ochrony infrastruktury krytycznej w UE i Polsce*, Multicert, 3 grudnia 2024 r., <https://www.multicert.pl/blogi/dyrektywa-cer-nowe-wyzwania-dla-ochrony-infrastruktury-krytycznej-w-ue-i-polsce,p2013838612> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Energia z Bałtyku zazieleni polską gospodarkę*, Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, <https://www.psew.pl/energia-z-baltyku-zazieleni-polska-gospodarke/> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- EU-NATO Task Force on the Resilience of Critical Infrastructure*, czerwiec 2023, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/EU-NATO_Final%20Assessment%20Report%20Digital.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Miensopust D., *Offshore pod ochroną*, Kierunek Energetyka, 22 listopada 2024 r., <https://www.kierunekenergetyka.pl/arttykul,107768,offshore-pod-ochrona.html> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Monaghan S. et al., *NATO's Role in Protecting Critical Undersea Infrastructure*, Center for Strategic and International Studies, 19 lutego 2023 r., <https://www.csis.org/analysis/natos-role-protecting-critical-undersea-infrastructure> (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- NATO stands up undersea infrastructure coordination cel*, North Atlantic Treaty Organization, 15 lutego 2023 r., https://www.nato.int/cps/en/natolive/news_211919.htm (dostęp: 8 maja 2025 r.).
- Nowak Z. (red.), *Czy morze pomoże? Bałtyk a bezpieczeństwo energetyczne Polski*, Warszawa 2024, <https://theopportunity.pl/wp-content/>

uploads/2024/06/OPP-IPE_Raport_Czy-morze-pomoze-Baltyk-a-bezpieczenstwo-energetyczne-Polski.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.).

Szymański P., *Wartownik Bałtyku: wzmocniona aktywność NATO na akwenie*, Ośrodek Studiów Wschodnich, 15 stycznia 2025 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-01-15/wartownik-baltyku-wzmocniona-aktywnosc-nato-na-akwenie> (dostęp: 8 maja 2025 r.).

Zalesiński Ł., *Pilnujemy bezpieczeństwa na Bałtyku*, Polska Zbrojna, 10 lutego 2025 r., <https://www.polska-zbrojna.pl/Mobile/ArticleShow/43221> (dostęp: 8 maja 2025 r.).

Źródła

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r., Załącznik do uchwały nr 22/2021 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2021 r., Ministerstwo Klimatu i Środowiska, https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/strategie_plany_programy/Polityka_energetyczna_Polski/PEP2040_2021-02-02.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.).

Rozporządzenie ministra klimatu i środowiska z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla elementów zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz dla elementów stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu (Dz.U. 2022 poz. 1257).

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw, druk nr 203.

Rekomendacje do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 4 lipca 2024, https://www.prezydent.pl/storage/file/core_files/2024/7/4/7fa9f08052b51758d6ed4e9a11a9d32d/REKOMENDACJE%20SBNRP%204%20lipca%202024.pdf (dostęp: 8 maja 2025 r.)

Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej i administracji morskiej (Dz.U. 1991 nr 32 poz. 131).

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz.U. 2011 nr 228 poz. 1368).

Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz.U. 2021 poz. 234).

Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. 1997 nr 114 poz. 740).

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie żeglugi i portów morskich oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1489).

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590).

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2016 poz. 904).

Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. 1990 nr 78 poz. 462).

Copyright (c) 2025 Norbert Loba.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share-Alike 4.0 International License.